



Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 15 juni 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 12/2022

Statsministeren på officielt besøg

Statsminister Mette Frederiksen og hendes ægtefælle Bo Tengberg har været på officielt besøg på Færøerne i dagene 7.-9. juni 2022, hvor lagmand Bárður á Steig Nielsen var vært. Ud over en række besøg i Tórshavn og Klaksvík, besøgte Statsministeren og Bo Tengberg øen Koltur. Den 9. juni 2022 blev der holdt det årlige rigsmøde mellem statsministeren, lagmanden og den grønlandske formand for Naalakkersuisut, inden de tre regeringsledere deltog i det første møde i det nye Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg, hvor også en række øvrige ministre og landsstyremedlemmer deltog.

Første møde i det nye Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg

Den 9. juni 2022 blev der for første gang afholdt møde i det nye Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg, som blev oprettet i oktober 2021. I kontaktudvalget deltager de til enhver tid relevante danske ministre, og færøske og grønlandske landsstyremedlemmer. Kontaktudvalgets formål er fremme et tæt, respektfuldt og ligestillet samarbejde om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik med særlig relevans for Færøerne og Grønland. Mødet blev afholdt i Tórshavn, Færøerne, og næste års møde afholdes i Grønland, hvor Grønland har formandskabet for udvalget. *Den underskrevne slutterklæring er vedhæftet.*

Færøerne får nyt fængsel i 2030

I forbindelse med statsministerens officielle besøg underskrev statsministeren og lagmanden en hensigtserklæring om at opføre et nyt fængsel på Færøerne. Forberedelserne går i gang med det samme, og det forventes, at fængslet står klart i 2030. En dansk/færøsk arbejdsgruppe anbefalede i en udredning om fængselsforholdene i 2021 at bygge et nyt fængsel. Lagmanden roste i forbindelse med underskrivelsen det gode samarbejde om sagen og nævnte, at det er en menneskeret at kunne afsone en dom i sit hjemland. *Den underskrevne hensigtserklæring er vedhæftet.*

Aftale om installering af en luftrumsradar underskrevet

Den 9. juni 2022 underskrev landsstyremand for udenrigsanliggender Jenis av Rana og forsvarsminister Morten Bødskov en aftale om at etablere en luftrumsradar på Færøerne, som skal stå klar om 4-5 år.

Af aftalen fremgår det bl.a., at færøske virksomheder på lige fod med andre virksomheder skal kunne give tilbud på projektering, rådgivning, konstruktion, tekniske installationer m.m., samt at de data, som modtages af radaren videregives til Vága Lufthavn, Vørn (færøsk fiskerinspektion) og andre myndigheder på Færøerne (under forudsætning af overholdelse af gældende regler om fortrolighed).

Bjarni Kárason Petersen, Framsókn, udtalte den 2. juni 2022, at hans parti ville overveje at rejse mistillidsvotum, hvis landsstyremanden skrev under på aftalen om en radar. Efterfølgende stod det dog klart, at kun Tjóðveldi ville støtte et mistillidsvotum mod landsstyremanden.

Jenis av Rana har under forløbet rådført sig hos Lagtingets Udlandsudvalg. Et flertal på fire medlemmer, (Miðflokkurin (en), Sambandsflokkurin (to) og Javnaðarflokkurin (en)), støttede landsstyremanden, mens et mindretal på 3, som tæller to medlemmer fra koalitionspartiet Fólkaflokkurin samt et

medlem fra oppositionspartiet Tjóðveldi mente ikke, at landstyremanden skulle underskrive aftalen på nuværende tidspunkt. Bl.a. Jacob Vestergaard, Fólkaflókkurin, har udtalt, at Færøerne burde have forhandlet sig til mere, inden aftalen blev underskrevet. *Den underskrevne aftale er vedhæftet.*

Russiske fiskeskibes mulighed for havneanløb på Færøerne

Fra den 24. juni 2022 vil det ikke være muligt for russiske skibe at lægge til kaj på Færøerne, med undtagelse af russiske fiskeskibe (se Indberetning nr. 10/2022). Udenrigsminister Jeppe Kofod oplyste under sit besøg på Færøerne den 9. juni 2022, at han var glad for, at Færøerne har udvist vilje til at bakke op om de tiltag, der iværksættes mod Rusland, ligesom udenrigsministeren udtalte, at det er nogle helt særlige forhold, som gør, at man på Færøerne har valgt at implementere tiltagene på denne måde.

Natoflåden mere aktiv i området omkring Færøerne

Den sidste tid har NATO været mere synlig i færøsk farvand med både ubåde og andre flådefartøjer. I forrige uge kunne man således observere seks flådefartøjer på vej til Island, som sejlede mellem færøske øer. Ifølge landsstyreområdet for udenrigsanliggender er der ikke noget usædvanligt ved dette, men NATO har udvist større fokus på området omkring Færøerne.

Større skatteindtægter i år

I de første fem måneder i år er skatteindtægterne til landskassen steget med 6,5 pct., mens skatteindtægterne i kommunerne er steget med 5 pct. i forhold til samme periode sidste år. Den største vækst er i Tórshavn kommune, som har fået 16,2 mio. kr. mere ind i skat i forhold til samme periode sidste år. Dog oplever nogle af de mindre kommuner den største vækst i pct. Således er skatteindtægterne i Húsavík kommune steget med 24 pct.

Mindre ulighed i indtægtsfordelingen

Hagstovan (Færøernes Statistik) har foretaget nye beregninger af indkomstfordelingen målt ved hhv. gini-koefficienten¹ og femtedels-proportion (S80/20)². Gini-koefficienten er faldet på Færøerne fra 0,235 i 2015 til 0,211 i 2020. Færøerne har den mest ligelige indkomstfordeling blandt de nordiske lande, mens Grønland omvendt har den højeste koefficient på 0,349. I Danmark var koefficienten 0,273 i 2020. Tallet for femtedels-proportionen er også faldet på Færøerne. I 2020 havde den øverste femtedel 2,9 gange så stor indtægt som femtedelen med den laveste indkomst. I 2015 var tallet på 3,3.

Med venlig hilsen



Lene Moyell Johansen

¹ Gini-koefficienten er et af de mest anvendte indkomstfordelingsmål, som med et enkelt tal angiver graden af ulighed i fx en indkomstfordeling. Jo tættere gini-koefficienten er på hhv. 1,0 og 0, jo mere ulige eller ligeligt er indkomsterne fordelt.

² S80/20 måler forholdet mellem den samlede indkomst blandt de 20 pct. med højest indkomst og den samlede indkomst hos de 20 pct. med lavest indkomst. Den er således et udtryk for den økonomiske afstand mellem toppen og bunden af indkomstfordelingen.